

maatte afholdes „efter de hidtil gældende Regler“. Der var endda andre Begrænsninger. Den ærede Ordfører vil altsaa se, at jeg dog har haft min Grund til ogsaa at fremdrage Ordet „nødvendige“ eller „paatrængende“ — de to Udtryk ere jo i Begrebet noget nær enslydige. Jeg kommer da til den mærkelige Udgift, som for Næsten nu har staaet paa de foreløbige Finanslove i flere Aar, og som jo Ordføreren omtalte, nemlig til Staby Højskole. Den er jo kommet med paa de allerfleste provisoriske Budgetter. Jeg kan ikke vente, at det ærede Ting er inde i det Forhold og maa derfor med et Par Ord gøre Rede for, hvorledes det dermed hænger sammen. I Ringkjøbing Amt er der en Højskole, som hedder Staby Højskole. Sa, nu er den ikke mere Højskole, men det var den oprindelig. Den blev drevet for Amtets Regning, men havde tillige til Formaal — foruden at være Højskole — at uddanne „Winterlærere“, som det hedder, o: Hjælpelærere til Bogeskoler og andre Skoler om Vinteren. Det var dens oprindelige Formaal. Amtet, det vil sige Amtsaadet eller Skoleraadet, ejede og drev den. Det var et noget blandet Forhold, men i alt Fald Amtet ejede den og den drevs for dets Regning. Nu kom Amtet imidlertid i Tanke om, at det var bedre at lægge den ned. Saa længe den var Højskole, fik det en aarlig Understøttelse til den, men nu, da den ikke længer skulde være Højskole, var der Udflugt til, at man slet ikke fik Understøttelse. Saa henvendte Amtet sig til Ministeriet, og Ministeriet gik saa ind paa provisorisk at give den mod Folketingets Regtelse disse 2,400 Kr. Nu er det dog et ejendommeligt Forhold, at Ministeriet, naar det er et Amt, som selv ejer Skolen, der altsaa vil blive drevet, hvad enten Ministeriet giver Penge dertil eller ikke, saa finder, at det er paatrængende nødvendigt at give en Bevilling til denne Skole. Det er jo ikke en Gang paatrængende nødvendigt, da der er andre Veje, ad hvilke de kunne gaa for at saa deres Winterlærere uddanne, men det ligger ikke for her. Sikkest er det, at jeg ikke kan skønne, hvilken Statsinteresse det har at saa disse Winterlærere uddanne for dette særlige Amt. Ribe Amt og Vejle Amt trænge ogsaa til Winterlærere. Er det da Meningen, at Staten, naar et af disse Amter finder paa at anlægge en saadan Skole og uddanne Winterlærere, saa straks skal hoppe paa med Pengene, den plejer ellers ikke at være saa villig til at give Penge til Skolevæsenet. Personlig vilde jeg finde det meget naturligt, at Pengene gaves, da jeg selv bor i Ringkjøbing Amt og er Statskender der; jeg under

Skolen alt godt, hvis den overhovedet skal drives, men hvorledes man kan komme til at provisorisk Vej at give disse Penge, kan jeg ikke forstaa; jeg ser ikke Statsinteressen deri.

Der næst er der Aalborg Skole, som den ærede Ordfører dvælede ved, idet han mente, at jeg der havde udtalt noget, som kom i Modstrid med, hvad jeg nu siger, nemlig at jeg skulde have sagt, at man ikke skulde forbre, at Bevillingerne være paatrængende nødvendige. Nej, deri tager den ærede Ordfører fejl. Selv i den Linje, han citerede, staar der ikke det; der staar kun, at det er ikke af den Grund, jeg nu kommer ind derpaa; men derfor kan jeg godt have den Grund, skønt det ikke i Fjor var min Grund til at kritisere denne Sag; den Side af Spørgsmaalet vilde jeg ikke komme ind paa. Jeg skulde nok være mig for at give min Tilslutning til, at Bevillinger, som ikke være nødvendige, gaves, altsaa det ligger slet ikke heri. Jeg skal kun bemærke om denne Skole, at jeg troede, at vi vare naaede saa vidt, at denne Sag var afsluttet; men jeg ser, at det ikke er Tilfældet. Jeg saa med en vis Tilfredsstillelse, at det nu var afsluttet med 272,000 Kr., i Fjor var det 327,000 Kr., saa jeg tænkte ved mig selv, at saa bliver det knap saa meget; men saa ser jeg af Tillægsbevillingen, at der er endnu 15,000 Kr., og hvem veed, naar der saa kommer Afslutning. De 15,000 maa i alt Fald lægges til de 272,000 Kr., og saa bliver det 287,000 Kr. En af Ministerens Grunde til at haste og sige, at det var paatrængende nødvendigt, var den, at han paastod, at det var et særlig heldigt Sted, hvor man kunde saa Grund at købe, og at man, hvis man ikke nu slog til, ikke fik denne Grund; men heri tager den høitærede Minister fejl, efter alle de lokale fagkyndiges Mening — eller da i ethvert Tilfælde efter de flestes, for ikke at sige for meget. Det er ikke noget heldigt Sted; Bygningen kommer ikke til sin Ret, hvis det skulde være en Bygning af højere Rang i arkitektonisk Henseende. Jo, forsaavidt kommer den til sin Ret, som den ligger lige ved Jærnbanen, men det er ikke meget heldigt at lægge en stor Latin-skole klos op ad Jærnbanen. Jeg har udviklet i Fjor, at det var en urimelig Sum at give til en Latin-skole, disse 300,000 Kr. og derover, eller hvad det nu bliver, jeg synes ikke, at man endnu veed, hvad det endelige Tal bliver. Jeg mener, at det er en aldeles urimelig Sum, og jeg gentager, at jeg ikke veed, hvor det skulde ende, naar vi skulle have alle vore Latin-skoler, Seminarier og offentlige Anstalter i det hele byggede efter en saadan Norm. Men jeg maa i det hele taget sige, at fra